

Pravidlá a odporúčania pre poskytovanie SEPA okamžitých platieb na trhu SR

Slovenský bankový trh v decembri r. 2019 prijal rozhodnutie zaviesť SEPA okamžité platby v termíne od 1. februára 2022. Uvedený termín ako i minimálne podmienky pre spustenie okamžitých platieb v SR sú obsahom dokumentu [Národný plán zavedenia okamžitých platieb v SR \(ďalej len „Národný plán“\)](#), ktorý bol pripravený Národnou bankou Slovenska v spolupráci s bankovou komunitou v SR, Ministerstvom financií SR a Štátnou pokladnicou. Na uvedený Národný plán nadväzujú aktuálne vypracované Pravidlá a odporúčania pre poskytovanie SEPA okamžitých platieb na trhu SR.

K zabezpečeniu plynulého a bezproblémového zavedenia SEPA okamžitých platieb je dôležitá dostupnosť informácií pre poskytovateľov platobných služieb (ďalej len PSP), pôsobiacich na Slovensku o pravidlách a odporúčaníach v spracovaní okamžitých platieb v SR. Zavedenie SEPA okamžitých platieb bude postupné a preto cieľom tohto dokumentu je poskytnúť PSP tieto informácie, ktoré pripravila a odsúhlasila [Národná užívateľská skupina pre platby a systémy pre SR](#) (ďalej len NSG Pay-SK). Tento dokument nerieši postup a náležitosti implementačného projektu v interných systémoch PSP.

1. Domáce špecifiká pre SEPA okamžité platby

SEPA okamžité platby (SEPA Instant Credit Transfer, ďalej len SCT Inst) fungujú ako SEPA úhrady (SEPA Credit Transfer, ďalej len „SCT“), sú však poskytované nepretržite 24 hodín denne, 7 dní v týždni, 365 dní v roku. Peniaze má príjemca dostupné okamžite, maximálne do 10 sekúnd. Znamená to, že PSP príjemcu okamžite potvrdí PSP platiteľ'a, že pripísal prostriedky príjemcovi, alebo že platba bola odmietnutá. Všetci účastníci schémy musia byť technicky schopní spracovať SCT Inst úhrady nepretržite a bez obmedzenia prevádzky na princípe 24/7/365.

SEPA Instant Credit Transfer Scheme (ďalej len „SCT Inst schéma“) je paneurópska platobná schéma pre okamžité platby, ktorú predstavila Európska platobná rada (European Payment Council, ďalej len „EPC“) v novembri r. 2017 publikovaním európskeho štandardu [SEPA Instant Credit Transfer Scheme Rulebook](#) a [Implementation guidelines](#).

Banky, ktoré chcú poskytovať okamžité platby, musia pristúpiť do SCT Inst schémy a to podpisom zmluvy s EPC, ktorou sa zaväzujú minimálne spracovať okamžité platby na

strane príjemcu platieb na účtoch svojich klientov. Zároveň sa zaväzujú zabezpečiť služby zúčtovania a vyrovnania nevyhnutné pre poskytovanie SEPA okamžitých platieb.

Pristúpenie do schémy SCT Inst je pre európskych PSP dobrovoľné a preto nie všetky banky a ich účty sú dnes dosiahnuteľné pre okamžité platby.

V súčasnosti na trhu pôsobí viacero systémov, ktoré zabezpečujú spracovanie okamžitých platieb pre PSP. Najvýznamnejšími sú RT1, ktorý je prevádzkovaný spoločnosťou EBA Clearing a TIPS (TARGET Instant Payment Settlement), ktorý je prevádzkovaný Eurosystemom. V zmysle Národného plánu preferovaným riešením je pripojenie na **TIPS**, ktorý pre slovenský trh prevádzkuje Národná banka Slovenska. TIPS v súčasnosti zabezpečuje plnú interoperabilitu v spracovaní okamžitých platieb v mene EUR s bankami v EÚ, ktoré používajú iný platobný systém pre spracovanie okamžitých platieb.

Národný plán nastavil **minimálne predpoklady pre zavedenie okamžitých platieb na trhu SR:**

- okamžité platby budú poskytované minimálne tromi PSP v SR, ktorých počet úhrad tvorí významný podiel z celkového počtu úhrad v SR za predchádzajúci kalendárny rok,
- pre spracovanie okamžitých platieb budú tieto PSP používať službu TIPS.

Uvedené predpoklady boli základnými požiadavkami pre spustenie okamžitých platieb na bankovom trhu SR. Dňa 1.2.2022 tri slovenské banky spustili poskytovanie okamžitých platieb pre svojich klientov. Predpokladá sa postupné pripojenie ostatných slovenských bánk.

Poskytovanie okamžitých platieb PSP v SR je v súlade s požiadavkami SCT Inst schémy, tj. pre domáce aj pre cezhraničné platby v EUR platí :

- Spracovanie okamžitej platby vrátane pripísania prostriedkov na účte príjemcu je do 10 sekúnd,
- Maximálna výška okamžitej platby je 100.000 EUR
- Spracovanie okamžitých platieb je nepretržité 24/7/365

2. Lehoty pre vybavenie transakcií typu bankové storno (“Recall”) a opravné zúčtovanie z chyby klienta (“Request for Recall”)

Lehoty pre vybavenie transakcií typu bankové storno (“Recall”) a opravné zúčtovanie z chyby klienta (“Request for Recall”) pre domáce SCT a SCT Inst platby na trhu SR budú dodržiavané v súlade s platným rulebookom pre SCT a SCT Inst platby, tj. **do 15 pracovných dní**.

3. Dátum valuty transakcie v prípade SEPA okamžitých platieb

V súvislosti s valutáciou okamžitých platieb z pohľadu klienta, v čase mimo pracovných dní TARGET2, platí pre slovenský bankový trh odporúčanie, ktoré je v súlade s odporúčaním AMI-PAY a ktoré bolo zverejnené v dokumente [Value dating SCT Inst -](#)

[non-binding AMI-Pay market best Practice](#), podľa ktorého by mal byť „**dátum valuty transakcie rovnaký ako je kalendárny deň jej spracovania**“.

4. Mapovanie platobných symbolov do referencie platiteľa

Pre SCT Inst platby sa budú používať rovnaké symboly ako sú v súčasnosti používané pre SCT úhrady. Národná banka Slovenska pripravila dokument "Odporúčanie pre účastníkov systému TARGET2-SK k spôsobu uvádzania niektorých náležitostí v platobných správach pre platobný systém TARGET2-SK", ktorý bol odsúhlasený členmi NSG Pay-SK. Dokument usmerňuje PSP, ohľadom napĺňania referencie platiteľa aj pre okamžité platby. V prípade SCT Inst platieb, ak referencia začína znakom lomky "/", **bude potrebné pred znak "/" doplniť znak "?"**, z dôvodu naplnenia požiadaviek na správne spracovanie platby v TIPS-e.

Dokument je zverejnený na webovej stránke Národnej banky Slovenska v [Zóne pre účastníkov TARGET2-SK](#).

5. Základná charakteristika služby TIPS

Národná banka Slovenska je poskytovateľom služby s názvom TARGET Instant Payment Settlement (TIPS). TIPS je služba, ktorá slúži na vyrovnanie okamžitých platieb (instant payments) v peniazoch, ktoré sú vedené v centrálnych bankách na vyhradených účtoch (DCA) a ktoré sú z právneho hľadiska otvorené v platobnom systéme TARGET2-SK. TIPS DCA účet je účet pre zasielanie a prijímanie okamžitých platieb, ktorý je identifikovaný kódom BIC11. Práva a povinnosti majiteľov TIPS DCA v TARGET2-SK a Národnej banky Slovenska sa riadia rozhodnutím Národnej banky Slovenska č. 9/2018 o podmienkach otvorenia a vedenia TIPS účelového peňažného účtu (TIPS DCA) v rámci TARGET2-SK v znení neskorších predpisov.

TIPS umožňuje PSP ponúkať vyrovnanie domácich a cezhraničných okamžitých platieb v eurách v reálnom čase, a to nepretržite. TIPS ponúka možnosť výberu poskytovateľa sieťových služieb, nakoľko Eurosystem certifikoval pre poskytovanie pripojenia k službe TIPS dvoch poskytovateľov – SIA Colt a SWIFT.

Ak majiteľ TIPS DCA patrí medzi subjekty, ktoré plnia povinné minimálne rezervy, tak zostatok na TIPS DCA účte sa započíta účastníkovi systému do povinných minimálnych rezerv. Zostatok na TIPS účte je taktiež súčasťou kalkulácie v prípade automatického jednodňového refinančného úveru.

6. Typy účastníkov TIPS

Majiteľ TIPS DCA účtu je účastník, ktorý spĺňa kritéria pre účasť v TARGET2 (ale nemusí byť aj účastníkom v TARGET2), je identifikovaný BIC kódom, je držiteľom TIPS účtu, riadi likviditu na TIPS účte a je zodpovedný za odoslané a prijaté platby prostredníctvom svojho účtu.

Dostupná strana je účastník, ktorý nie je držiteľom TIPS účtu, ale na základe zmluvnej dohody využíva na vyrovnanie okamžitých platieb účet TIPS účastníka. Je identifikovaný BIC kódom.

Strana, ktorá zadáva príkaz, je účastník, ktorý má zmluvnú dohodu s jedným alebo viacerými účastníkmi, na základe ktorej zadáva inštrukcie v ich mene a vykonáva

pridelené funkcionality na základe pridelených privilégií. Má zriadené priame pripojenie k TIPS.

Centrálna banka otvára TIPS účty pre účastníkov a môže byť aj účastník.

7. Proces vstupu účastníka do TIPS

Žiadateľ o vstup do služby TIPS kontaktuje Národnú banku Slovenska a požiada o príslušné registračné formuláre. Účastník TIPS je zodpovedný za vyplňanie a zasielanie svojich registračných formulárov (zatiaľ len do testovacieho prostredia). Za účastníka typu dostupná strana vyplňa registračné formuláre majiteľ TIPS účtu. Pri vyplňaní registračných formulárov môže účastník konzultovať všetky otázky s NBS. Následne je potrebné registračné formuláre vytlačiť, podpísať štatutárnymi zástupcami a zaslať na adresu Národná banka Slovenska, odbor platobných systémov, Imricha Karvaša 1, Bratislava 813 25 (v prípade otázok je možné kontaktovať špecialistov na mailovej adrese: target@nbs.sk). Na základe týchto registračných formulárov NBS vloží statické údaje a nastaví požadované konfigurácie v testovacom prostredí. Účastník si následne skontroluje správnosť údajov.

Po zriadení pripojenia vykoná účastník test konektivity a následne zašle potvrdenie, že účastník a jeho aplikácie dokážu komunikovať s platformou po technickej stránke. Nasleduje certifikačné testovanie, ktoré pozostáva z vykonania certifikačných testov na strane účastníka a deklarácie o vykonaní testov do NBS. Dôležitou súčasťou fázy testovania je testovanie spracovania okamžitých platieb medzi PSP navzájom. Odporúča sa, aby prístupujúci PSP vykonali sadu pozitívnych a negatívnych testovacích scenárov s PSP už zapojenými do schémy okamžitých platieb. S cieľom zabezpečiť plynulosť a dostupnosť platobného styku v SR je tiež odporúčaná realizácia záťažových testov na strane online rozhraní a sieťovej komunikácie PSP, aby sa potvrdila ich priepustnosť a pripravenosť na zvyšovanie počtov transakcií.

Žiadateľ o vstup na záver zašle na adresu NBS, odbor platobných systémov registračné formuláre do produkčného prostredia a spustí sa proces podpisovania zmluvy o vedení TIPS DCA účtu medzi účastníkom a NBS. NBS následne zadá statické údaje a nastaví požadované konfigurácie v produkčnom prostredí TIPS. Po kontrole správnosti údajov je žiadateľ zaradený do produkčného prostredia služby TIPS.

Z pohľadu časového harmonogramu registrácie je potrebné zohľadniť potrebu dostatočného časového priestoru pre všetky kroky potrebné pre vstup do služby TIPS (technické pripojenie, registrácia, testovanie, podpis zmluvy). Celková dĺžka vstupného procesu je závislá od schopnosti účastníka TIPS absolvovať testovanie, od nastavenia konektivity a nastavenia **interných systémov** účastníka. Podľa skúseností NBS s pripojením doterajších účastníkov TIPS je potrebné vyhradiť si časový priestor v dĺžke minimálne 3 mesiace.

Zároveň je potrebné vykonať registráciu do Closed User Group (CUG) v rámci poskytovateľa sieťovej konektivity, ktorým môže byť spoločnosť SWIFT alebo SIA. Poskytovateľ sieťovej konektivity zabezpečí pre účastníka sieťovú konektivitu na ESMIG (prístupová brána k TIPS), komunikáciu v režime A2A a U2A, digitálne certifikáty a samozrejme aj technickú podporu. Konkrétne účastník zadá žiadosť cez webovú stránku poskytovateľa sieťovej konektivity (SWIFT alebo SIA). Túto požiadavku schvaľuje NBS spolu s technickým operátorom služby TIPS.

Na základe uvedeného možno uviesť nasledovný sumárny harmonogram krokov, ktoré z pohľadu účastníka TIPS je nevyhnutné uskutočniť voči NBS:

- vyplnenie a zaslanie registračných formulárov do testovacieho prostredia, testovanie konektivity,
- certifikačné testovanie,
- zaslanie potvrdenia o úspešnom vykonaní testovania (potvrdenie o pripravenosti k Readiness Date od CSM providera),
- prístupenie k SCT Inst schéme a stanovenie dátumu pripravenosti,
- vyplnenie a zaslanie registračných formulárov do produkčného prostredia TIPS,
- podpis zmluvy o vedení TIPS DCA účtu medzi účastníkom a NBS,
- registrácia do CUG poskytovateľa sieťovej konektivity,
- zadanie statických dát a otvorenie TIPS DCA účtu,
- prevádzka účastníka v TIPS od dohodnutého dátumu.

Dĺžka vstupného procesu závisí od schopnosti účastníka TIPS absolvovať testovanie, od nastavenia konektivity a nastavenia vnútorných systémov účastníka – predpokladaná doba prístupového procesu účastníka je do troch mesiacov.

8. Prístupenie PSP do schémy SEPA okamžitých platieb

PSP, ktorý sa rozhodne poskytovať okamžité platby pre svojich klientov, okrem vybudovania riešenia na strane svojho bankového systému a pripojenia sa do platobného systému pre okamžité platby (TIPS alebo iný), musí **pristúpiť k schéme** pre SEPA okamžité platby (SCT Inst schéma).

SCT Inst schému riadi Európska platobná rada (EPC), na ktorú PSP smeruje svoju žiadosť o prístupenie do schémy. Aby sa PSP mohol stať členom schémy musí spĺňať požiadavky uvedené v pravidlách schémy (the SEPA Payment Scheme Management Rules) a podpísať prístupovú dokumentáciu vrátane Zmluvy o prístupení (the Adherence Agreement, ďalej len **Zmluva**).

Podrobné **informácie k procesu pristúpenia** nových účastníkov do SEPA schém a všetky potrebné podporné dokumenty sú zverejnené na webe [EPC](#).

Každý subjekt, ktorý sa plánuje prihlásiť do schémy, v prvom kroku posúdi, či a ako spĺňa tzv. **Eligibility Criteria**, ktoré sú uvedené v dokumente [Guide for Adherence](#).

Zoznam potrebných dokumentov, ktoré budú tvoriť prístupovú dokumentáciu žiadateľa, závisí od kategórie, do ktorej sa subjekt zaradí v rámci tejto analýzy.

Inštitúcie, ktoré sa riadia smernicou 2013/36/EÚ o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami vyššie spomínané kritériá spôsobilosti automaticky spĺňajú - vyplňajú teda [zoznam základných dokumentov](#) :

1. Adherence Agreement
2. Schedule to the Adherence Agreement
3. Legal opinion
4. SCT Inst Schedule to Adherence Agreement Excel version

V prístupovej dokumentácii žiadateľ uvedie plánovaný **dátum jeho prevádzkovej pripravenosti** (the Operational Readiness Date) pre poskytovanie SEPA okamžitých platieb. Od tohto dátumu môže PSP začať poskytovať okamžité platby svojim klientom.

PSP spolu s prístupovou dokumentáciou do EPC zasiela aj **potvrdenie o pripravenosti k Readiness Date od CSM providera**, tj. prevádzkovateľa platobného systému pre okamžité platby, ktorého bude používať. Pre PSPs, ktorí sa pre spracovanie okamžitých platieb pripoja do **TIPS**, potvrdenie vystaví **Národná banka Slovenska** po úspešnom otestovaní funkcionality pripojenia s PSP.

Pri časovaní prihlásenia do schémy je potrebné sa riadiť kalendárom, ktorý je publikovaný na [stránke EPC](#). Pre každý prístupový a publikačný cyklus sú stanovené osobitné termíny pre **predloženie prístupovej dokumentácie EPC** a dátumy **zaradenia PSP do registra**. Žiadateľ sa do príslušného cyklu zaradi na základe dátumu jeho **prevádzkovej pripravenosti** (the Operational Readiness Date) a následne sa riadi konkrétnym termínom predloženia prístupovej dokumentácie do EPC v rámci tohto cyklu. **Keďže proces pristúpenia do schémy vyžaduje čas na prípravu prístupovej dokumentácie, bolo by vhodné, aby ho PSP riešil súčasne s procesom pripojenia do TIPS**. Po úspešnom otestovaní pripojenia do TIPS a po obdržaní potvrdenia o pripravenosti k Readiness Date od CSM providera (NBS), môže PSP doručiť prístupovú dokumentáciu do EPC.

Prístupovú dokumentáciu zasiela PSP do EPC **priamo** alebo **prostredníctvom** administratívneho kontaktného miesta pre podanie žiadostí na národnej úrovni - **NASO** (National Adherence Support Organisation), ktorou na trhu SR je **Slovenská banková Asociácia** (SBA). V oboch prípadoch sa odporúča zahájiť komunikáciu ohľadom plánovaného prístupového procesu v dostatočnom časovom predstihu. NASO (SBA) určuje osobitné termíny pre doručenie prístupovej dokumentácie, ktoré sú spravidla **3 týždne pred termínom predloženia** prístupovej dokumentácie do EPC v rámci príslušného cyklu v kalendári EPC.

V rámci procesu schvaľovania, EPC informuje PSP o úspešnom schválení prístupovej dokumentácie spolu s uvedením **dátumu zaradenia PSP** do [Registra účastníkov SEPA platobných schém](#) (the Register of Participants of SEPA payment schemes). Od **“Operational Readiness Date”** sa **PSP stáva účastníkom schémy**, keďže je dosiahnuteľným pre platby uskutočnené podľa jej pravidiel.

V Bratislave, 03. 06. 2022